

De gespeelde onmacht van Donner

Politiek is een opstand tegen de berusting. Het is verzet tegen de verzuchting dat dingen nu eenmaal zijn zoals ze zijn. Politiek is zo altijd een strijd tegen het voldongen feit. De beste manier om de angel uit een politieke discussie te halen is namelijk te ontkennen dat de politiek bij machte is iets te doen aan de gewraakte toestand. Zo kan het onderwerp geruisloos van de politieke agenda verdwijnen. De meest fundamentele politieke kwestie is daarom de vraag wat tot de invloedssfeer van de politiek moet worden gerekend.

Jarenlang is gezegd dat de exorbitante bonussen van bankiers geen zaak waren van de politiek. Dat was nu eenmaal de werking van de vrije markt. Tot de staat moest opdraaien voor de roekeloze risico's die het gevolg waren van die malafide bonuscultuur. Nu is duidelijk dat wegstijgen ook een politiek besluit is. Hetzelfde geldt voor internationale verplichtingen. Ook daar willen politici zich graag achter verschuilen. De eigen verantwoordelijkheid wordt ontkend door naar een hogere macht te wijzen. Dat is precies wat Donner doet bij de inkomenseis voor sociale huurwoningen.

Sinds 1 januari zijn corporaties op last van Brussel verplicht om 90 procent van de woningen toe te wijzen aan lage inkomens. Deze verplichting komt voort uit een klacht van

Nederlandse vastgoedbeleggers. Zij vonden dat er sprake was van oneerlijke concurrentie. Corporaties hebben via een overheidsgarantie toegang tot goedkoop geld en vastgoedbeleggers niet. De vastgoedbeleggers werden door Brussel in het gelijk gesteld. Vandaar de strikte eis dat corporaties de lage inkomens bedienen. De vraag was nu alleen: wat is een laag inkomen? De grens is bepaald op 33.614 euro bruto per jaar. Dat brengt lage middeninkomens in de problemen.

Neem Somaya Cherradi uit Amsterdam die ik sprak voor het programma *De Ombudsman*. Zij woont in een woning van 39 m². Dat is normaal gesproken een woning voor een alleenstaande of voor een stel zonder kinderen. Zij woont er met haar man en vier kinderen. Niemand zal ontkennen dat die woning te klein voor haar is. Maar ze kan geen kant op. Ze verdient samen met haar man net te

Donner laat welbewust de lage middeninkomens aan hun lot over

veel voor een sociale huurwoning (maximale huur 652 euro), maar komt evenmin in aanmerking voor een woning in de vrije sector. Die beginnen vaak pas bij een huur van 850 euro. En dat kan ze niet betalen. Ze is dus te rijk voor de sociale huur en te arm voor de vrije huursector of de koopmarkt.

Volgens de woonbond zullen op termijn 600 duizend huishoudens zo tussen wal en schip vallen. Corporaties mogen weliswaar 10 procent toewijzen aan mensen die niet tot de doelgroep behoren, maar dat is veel te weinig om deze groep te bedienen. Het grootste deel van die vrije 10 procent gaat al op aan mensen met een urgentie op basis van stadsvernieuwing of medische redenen.

Veel woningcorporaties hebben het probleem ook onderkend. Ze geven ook sociale huurwoningen aan lage middeninkomens. Maar daarmee riskeren ze wel sancties van het Rijk. Ze kunnen de overheidsgarantie bij leningen kwijtraken en daarmee hun toegang tot goedkoop geld. Dat brengt hun bouwprojecten in gevaar. Zowel corporaties als de woonbond willen daarom dat de inkomenseis omhoog gaat.

De meerderheid van de Tweede Kamer wil dat ook. In een motie heeft zij minister Donner opgeroepen naar Brussel te gaan om de inkomenseis te verhogen. Voor Donner is de inkomenseis echter een voldongen feit. Hij

verschuilt zich achter de Europese regels. Hij heeft de Kamer laten weten dat hij alleen iets wil proberen te veranderen ten behoeve van ouderen en mensen met een zorgindicatie en een inkomen van net boven de inkomensgrens. Komende donderdag moet hij zich in de Kamer verantwoorden voor zijn terughoudendheid.

Donner doet ten onrechte alsof hij niks aan de Brusselse regels kan veranderen. Zo onwrikbaar zijn die regels niet. De door Brussel opgelegde inkomensgrens geldt namelijk niet in Duitsland, niet in Spanje en zelfs niet in Griekenland. Alleen in Nederland. De vorige regering heeft gewoon te laag ingezet bij de onderhandelingen. Donner hoeft dus ook niet de regels voor heel Europa overhoop te halen om iets te veranderen. Dat maakt zijn keuze voor berusting zo onbegrijpelijk. In plaats van op de bres te springen voor de lage middeninkomens, doet hij liever alsof hij machteloos is. Het is een gespeelde machteloosheid. Hij koestert zijn machteloosheid om niet openlijk te hoeven zeggen dat hij welbewust de lage middeninkomens aan hun lot overlaat.

Pieter Hilhorst is politicoloog.

WWW.VK.NL/PIETERHILHORST